

Programsensorrappport Informasjonsvitenskap

Mars 2018

Ole Hanseth

Generell vurdering

Denne rapporten presenterer min evaluering av oppbygningen og gjennomføringen av bachelor- og master-programmene i Informasjonsvitenskap ved Universitetet i Bergen i 2017.

Dette er min åttende rapport som programsensor. Den er skrevet med utgangspunkt i rapportene for årene 2010 - 2017.

Rapporten er basert på det materialet som presenteres for studenter (via web og som presenteres og deles ut på informasjonsmøter) og informasjon om hvor mange studenter som er meldt opp og møtt til eksamen samt karakterfordeling. Vurderingen er også basert på referat fra møter i programrådet og undervisningsutvalget for informasjonsvitenskap, beskrivelser av studieplanendringer og endringer av beskrivelsen av informasjonsvitenskaplige emner.

Min vurdering er at undervisnings-programmene (bachelor og master) innen Informasjonsvitenskap er velkomponerte og gjennomføres og forvaltes på en utmerket måte. Jeg har ingen substansielle negative kommentarer. Både bachelor- og master-programmet har gjennom de periodene jeg har vært programsensor vært preget av en betydelig grad av stabilitet – særlig når det gjelder tilstrømning av studenter, men også når det gjelder kursportfølge, innhold i kursene og hvordan undervisningen gjennomføres. Kursportfølgen og innholdet i kursene har dog blitt justert på en hensiktsmessig måte i takt med endringer innen fagfeltet.

Det systemet som er etablert for evaluering av undervisningen ser ut til å fungere på en god måte. Evalueringen gir et hovedsakelig positivt bilde av undervisningen. Det generelle bildet er at strykprosenten er lav, tildels svært lav, og at karakterene er gode, tildels svært gode. Men av kursene som ble undervist i 2017 avvek evalueringen av ett kurs betydelig fra dette bildet. Det ser ut til at de sidene ved undervisningen av dette kurset som framkom gjennom evalueringen er blitt adressert på en hensiktsmessig måte.

Fordelingen av karakterer og strykprosent gir hovedsakelig et positivt bilde. Både antall studenter som tar kursene og resultatene viser betydelig stabilitet. Men dette bildet gir også inntrykk av at karakternivået gjennomgående ligger vel høyt. Av de kursene 16 kursene som ble undervist på 100- og 200-nivå i 2017 var gjennomsnittskarakteren B på 4 av kursene samtidig som ingen hadde av kursene hadde dårligere gjennomsnittskarakter enn C. Tilsvarende var gjennomsnittskarakteren for 4 av de 6 kursene på 300-nivå B og C var dårligste karakter som ble gitt på 5 av kursene. Og av de totalt 116 studentene som gikk opp til eksamen var det kun en som ikke besto eksamen.

Jeg kommenterte i tidligere rapporter at det også var ett kurs som utmerket seg med ekstraordinært gode karakterer: INFO212. I årene 2013, 2014 og 2015 hadde hhv. 22, 48 og 41 studenter fulgt

kurset. Av disse hadde hhv. 4, 7 og 1 student ikke møtt til eksamen. Karakter-fordelingen var som følger. I 2013: 6A, 6B og 6C; i 2014: 20 A OG 21 B; i 2015: 34 A OG 6 B. Dette er helt ekstraordinært gode resultater særlig i 2015. Antall studenter som tar kurset er såpass stort at de ekstraordinært gode resultatene vanskelig kan forklares med at studentene er ekstraordinært flinke siden de samme studentene tar også de andre kursene uten at man ser noe sammenliknbart. Jeg anbefalte derfor i in rapport for 2015 at det ble gjort en grundigere vurdering av hva som ligger bak dette og sette inn tiltak for at resultatene skulle ligge nærmere det normale. De ble da gjort en endring for å imøtekomme dette: vektlegging av individuelt essay vs. prosjektarbeid ble endret fra 40%/60% til 50%/50%. Karakterfordelingen viser at av 55 studenter som møtte til eksamen i 2016 fikk 25 (42%) A, 28 (51%) B og 4 (7%) C – dvs. litt dårligere karakterer enn i 2015, men på samme nivå som i 2014 og bedre enn i 2013. I 2017 gikk 50 studenter opp til eksamen, av disse fikk 10 A, 23 B og 17 C. Dette er litt dårligere resultater enn i 2016, men må fortsatt betegnes som ekstraordinært gode resultater. Siden omkring studenter totalt går opp til eksamen, skulle man vente en relativt normal karakterfordeling. Jeg vil derfor nok en gang anbefale at man foretar en ny og grundigere vurdering av hva som ligger bak disse ekstraordinære resultatene og hva som kan gjøres for at de skal ligge nærmere det normale. Min vurdering er også at karakternivået gjennomgående er høyere enn hva man skulle forvente og at man derfor vurderer om det bør gjennomføres tiltak for å endre på dette.

Undervisningsplikt – retningslinjer

Jeg har også blitt bedt om å gi en oversikt over regler som gjelder for undervisningsbelastning ved andre institusjoner. Jeg har samlet informasjon om hvordan undervisningen er organisert og retningslinjer for hvor mye hver enkelt må undervise ved de institusjoner i Norge jeg vurderer som mest relevante. Dette omfatter

- Institutt for datateknologi og informatikk (idi) ved NTNU.
- Institutt for medier og kommunikasjon (IMK) ved Universitetet i Oslo (UiO).
- Institutt for informasjonssystemer (IS) ved Universitetet i Agder (UiA).
- Institutt for informatikk (ifi) ved Universitetet i Oslo.

Hvordan undervisningen er organisert ved disse instituttene varierer mye fra et helt uformelt system ved institutt for informatikk ved UiO til et svært formalisert system ved Institutt for medier og kommunikasjon ved UiO og institutt for informasjonssystemer ved UiA. Jeg vil her beskrive systemene ved alle institusjonene litt nærmere.

IMK/UiO.

IMK anvender et svært detaljert og omfattende system for fordeling og kontroll av den enkeltes arbeidstid. Ansatte professorer og 1. amanuensis arbeidstid skal være fordelt etter nøkkelen 47% forskning, 47% undervisning og 6% administrasjon. De har fire universitetslektorer i tillegg som har 75% undervisning, 19% forskning og 6% administrasjon. Disse normene gjelder for hele det humanistiske fakultet som IMK tilhører. Instituttet opererer med et detaljert timeregnskap der hver arbeidsoppgave – stort bachelorkurs, lite bachelorkurs, masterkurs, seminar, veiledning av masteroppgave, etc. - har et tilordnet antall arbeidstimer. Instituttet har ingen normer når det gjelder fordeling av undervisning på ulike oppgaver (hvor mye tid som skal benyttes til bachelor-kurs, veiledning av master oppgaver, etc.) – kun for den totale arbeidsmengden.

Dette detaljerte undervisnings-regnskapet fører til mye diskusjon omkring hvor mange timer som skal godskrives for hver arbeidsoppgave. Derfor ønsker man et mindre detaljert og mer budsjett-orientert system.

IDI/NTNU

Institutt for datateknologi og informatikk (IDI) ved NTNU består i dag av tre til dels ulike og uavhengige enheter etter fusjonen av tidligere NTNU og høyskolene i Sør-Trøndelag, Ålesund og Gjøvik. Den delen av nåværende IDI som tilhørte NTNU (IDI/NTNU) før fusjonen organiserer undervisningen basert på et relativt distribuert og uformelt system. Gjennomføringen av undervisningen av de aller fleste kursene skjer i regi av de ulike faggruppene. Instituttledelsen (undervisningsleder) tar hånd om organiseringen av gjennomføringen av de største basis-kursene.

Det er en god del variasjon mellom ulike ansatte når det gjelder hvor mye de underviser. Dette er til dels koblet til hvor mange og hvor store forskningsprosjekter den enkelte ansatte har ansvar for. IDI/NTNU har ingen regler for hvor mye den enkelte ansatte skal undervise på ulike nivåer. Men i praksis utfører de som har ansvar for mange eller store forskningsprosjekter sine undervisningsoppgaver i større grad i form av veiledning av master- og PhD-studenter og i mindre grad som kurs-ansvarlige. IDI/NTNU har også noen universitetslektorer i staben og som benytter all sin tid til undervisning.

Den delen av IDI som kom fra HiST (IDI/HiST) har fortsatt det samme systemet for organisering av undervisningen som de hadde før fusjonen der det aller meste av personalets tid var knyttet til undervisning. I gjennomsnitt skal staben kunne benytte 15% til forskning. De har detaljerte regler for å beregne undervisningsbelastning. For eksempel beregnes et 5-poengs kurs med "normalt" antall studenter til 240 arbeidstimer. Veiledning av bachelor-prosjekter godskrives 30 timer. Hver ansatt underviser 2-3 kurs i semesteret. Alle kurs er på 5p. Total består et arbeidsår av 1660 timer. IDI/HiST underviser nesten bare kurs på bachelor-nivå. De ansatte som tilhører IDI/HiST har klare forventninger om at de ansattes undervisningsbelastning skal harmoniseres med de andre delene av instituttet.

IS/UiA.

Ved Institutt for informasjonssystemer ved Universitetet i Agder er den overordnede regelen av de ansatte skal benytte 40% av sin arbeidstid til forskning og 60% til undervisning og administrasjon. De har et system der de fører et ganske detaljert regnskap over de ansattes arbeidsbelastning. Generelt underviser hver ansatt 2-3 kurs hvert semester. Et 10-poengs master-kurs beregnes til 280 arbeidstimer. Et 10 poengs kurs på bachelor-nivå med 40-45 studenter beregnes til 380 arbeidstimer. Veiledning av en 30-poengs masteroppgave beregnes til 45 timer. Dersom to studenter skriver oppgave sammen beregnes veiledningsarbeidet totalt til 67,5 timer. Oppgaven som programansvarlig anses som å svare til et kurs, dvs. 280 timer. Et årsverk er på totalt 1687 arbeidstimer. De har ingen regler om fordeling av undervisning mellom ulike nivå eller ulike typer av oppgaver.

Ifi/UiO.

Institutt for informatikk ved UiO har et veldig distribuert og uformelt system for organisering av undervisningen. Instituttets 12 forskningsgrupper bestemmer selv hvilke kurs de ønsker å gi og hvem som skal undervise de – dog med et visst unntak for de mest sentrale basiskursene der undervisningsleder spiller en rolle i rekruttering av lærere. Ca. hvert tredje år utarbeider instituttets undervisningsleder en rapport der man beregner undervisningsbelastningen de siste tre årene. Dette

regnskapet viser den totale belastningen på gruppe-nivå – ikke på individ-nivå. Dette regnskapet viser at det er betydelig variasjon mellom gruppene. De gruppene som har størst belastning underviser ca. dobbelt så mye pr. ansatt som de som underviser minst. Til tross for denne variasjonen merkes det ikke noe misnøye med situasjonen slik som den har vært, og det har ikke vært noen som har tatt til orde for at det eksisterende systemet skal endres.

Det kan legges til at Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, som ifi ligger under, har utarbeidet et system for å kunne utarbeide detaljerte undervisnings-regnskap for hver ansatt. Men fakultetet har latt instituttene stå fritt til å bestemme om de vil benytte dette. Ifi har altså valgt å ikke gjøre det.

Markedsføring

Jeg er også bedt om å se på hvordan de ulike institusjonen markedsfører sine undervisningsprogrammer. Det viser seg at ingen av de aktuelle institusjonen driver markedsføring in noe nevneverdig omfang. IMK/UiO har mange søkere til sitt bachelor-program selv om de gjør lite for å markedsføre det. Til masterprogrammet er kommer ca. 1/3 fra egent bachelor-program. De gjennomfører nå en del møter med egne bachelor-studenter for å rekruttere flere av disse til masterprogrammet. De foretar også noe markedsføring via sosiale medier. Ut over det driver de ingen nevneverdig markedsføring.

Ved Institutt for informasjonssystemer ved Universitetet i Agder tar den sentrale administrasjonen ved universitetet ansvar for det aller meste av markedsføringen. Lokalt ved instituttet driver de litt markedsføring via sosiale medier. I tillegg sendes noen "ambassadører" til høyskoler som ikke tilbyr undervisning innen IS.

Ifi/UiO driver nesten ingen nevneverdig markedsføring i gene regi – kun noen mer eller mindre eksperimentelle forsøk på bruk av sosiale medier. Nær all markedsføring tas hånd om av universitetet sentralt. Det er dog et unntak til dette som kan nevnes. Instituttet etablerte et såkalt erfarings-masterprogram i IT og ledelse for ca. 7 år siden. Dette er et program der studentene betaler all kostnadene (totalt ca. 200 KNOK for hele programmet). Dette programmet markedsføres aktivt av de ansvarlige gjennom annonsering i fagpressen, stand i forbindelse med messer og konferanser og gjennom sosiale medier.